

Araştırma Makalesi (Research Article)

Cilt 2 - Sayı 4: 191-193 / Ekim 2019
(Volume 2 - Issue 4: 191-193 / October 2019)

ÇORUM İLİ SÜT SIĞIRCILIĞI İŞLETMELERİNDE YAPILMIŞ OLAN EĞİTİM SEMİNERİ SONUÇLARI

Şeyma AYDEMİR^{1*}

¹Hitit Üniversitesi, Alaca Avni Çelik Meslek Yüksek Okulu, Veteriner Laborant Sağlık Programı, 19600, Alaca, Çorum, Türkiye

Gönderi: 25 Temmuz 2019; **Kabul:** 29 Ağustos 2019; **Yayınlanma:** 01 Ekim 2019
(**Received:** July 25, 2019; **Accepted:** August 29, 2019; **Published:** October 01, 2019)

Özet

Bu çalışma, 2018 Mart ayı içerisinde Çorum il merkezi, Alaca, Mecitözü ve Sungurlu ilçelerinde faaliyette bulunan, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) tarafından desteklenen süt sığırcılığında işletmelerdeki sorunları gidermek amacıyla yetiştiricilere yönelik yapılan eğitim seminerinin sonuçlarının belirlenmesini amaçlamaktadır. 12 sorudan oluşan anketin ilçelerdeki durumu birbirine yakın değerleri gösterdiği ancak en fazla değişimin Mecitözü ilçesinde görüldüğü tespit edilmiştir. Alaca'da yapılan çalışma için cevapların seminer öncesi ve sonrasına bağlı olarak önemli düzeyde ($P < 0.05$) değiştiği belirlenmiş olup, bağımlılığın %11 olduğu, Merkez'de bu değer %12, Sungurlu'da %16 ve Mecitözü'nde %27 olduğu belirlenmiştir. Sonuçlar değerlendirildiğinde yapılan seminerlerin sorulara verilen cevapları evet yönünde değiştirdiği anlaşılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Sığırcılık, Eğitim semineri, Anket, Destekleme

Results of Education Seminar in Dairy Cattle Farms in Çorum

Abstract: The aim of this study is to determine the results of the training seminar held for breeders in March 2018 in Çorum province, Alaca, Mecitözü and Sungurlu districts in order to eliminate the problems in dairy cattle enterprises supported by the Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI). It was found that the survey consisting of 12 questions showed similar values in the districts, but the highest change was seen in Mecitözü district. It was determined that the answers for the study conducted in Alaca vary significantly before and after the seminar ($P < 0.05$), addition is 11%, this value is 12% in Çorum, 16% in Sungurlu and 27% in Mecitözü. When the results are evaluated, it is understood that the seminars conducted change the answers given to the questions in the direction of yes.

Keywords: Cattle raising, Education seminar, Survey, Support

*Corresponding author: Hitit Üniversitesi, Alaca Avni Çelik Meslek Yüksek Okulu, Veteriner Laborant Sağlık Programı, 19600, Alaca, Çorum, Türkiye

E mail: seymaaydemir@hitit.edu.tr (Ş. AYDEMİR)
Şeyma AYDEMİR <https://orcid.org/0000-0003-0636-8212>

Cite as: Aydemir Ş. 2019. Results of education seminar in dairy cattle farms in Çorum. BSJ Agri, 2(4): 191-193.

1. Giriş

Türkiye hayvancılığının geliştirilmesi için ülkemizde pek çok girişimler yapılmıştır. Ancak bu girişimler temel yapı ve gerçekler göz önüne alınmadan yapıldığı için başarısız olmuştur. Başarısızlık nedenlerinin büyük bir kısmı ana sorunlar dururken, bunları çözmeye yönelik çalışmalar yerine, kısa vadeli ve dar görüşlü önlemler şeklinde ortaya atılmıştır. Ancak Türkiye’de bu şekilde öğretim üyelerinin yetiştiricilere yönelik verdikleri eğitim öncesi ve sonrasında bir anket çalışmasına rastlanılmamıştır.

Yetiştiricilerin üreme, sürü sağlığı, sağım ve meme hijyenine ait bilgi ve tecrübelerini ölçmek için ayrıca bu alanlardaki sorunları tespit etmek amacıyla Türkiye’nin farklı illerinde yapılmış değişik çalışmalar bulunmaktadır (Tatar 2007; Kaygısız ve ark., 2008; Şeker ve ark. 2012; Bakır ve Han, 2014).

Hayvancılık sektöründe çalışan personelin eğitimi ve bilgi birikimlerinin artırılması işletmelerde hem kaliteli ve hijyenik üretimin yapılması hem de üretim maliyetinin düşürülmesi için oldukça önemlidir. Çünkü, yetiştiricilerin hayvanların bakım ve beslenmeleri konularındaki bilgi eksiklikleri, doğrudan hayvanların verim düzeylerinin azalmasına ve ürünlerin kalite ve hijyen bakımından yetersiz olmasına yol açmaktadır (Anonim 2013).

Bununla ilgili olarak hayvancılık işletmelerindeki temel sorunların neler olduğunu ve bunların çözümüne yönelik hangi çalışmaların yapılabileceğine yönelik bir eğitim seminerleri önem kazanmaktadır. Eğitim semineri öncesi ve sonrasında yetiştiricilerle yönelik bir anket yapılmıştır. Yapılan anket çalışmasından başarılı sonuç alabilmek için; çerçevesinin iyi hazırlanmış olması gerekir. Araştırma sorularının kapsamında bir hata olmaması araştırmanın sağlıklı sonuç vermesi açısından son derece önemlidir Baş (2010). Bu çalışmada, Çorum ili süt sığırcılığı işletmelerinde gerçekleştirilen eğitim seminerlerinin ne düzeyde etkili olduğunun belirlenmesi amaçlanmaktadır.

2. Materyal ve Metot

Çorum ilinde süt üreten tarımsal işletmeler desteklenen sektörlerden biridir (URL 1). Bu pilot çalışma, 2018 Mart ayı içerisinde Çorum il merkezi başta olmak üzere, Alaca, Mecitözü ve Sungurlu ilçelerinde faaliyette bulunan, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) tarafından desteklenen süt sığırcılığı işletmelerindeki sorunları belirlemek amacıyla yetiştiricilere yönelik eğitim semineri uygulanmıştır (URL 2). Bu kapsamda yüz yüze yapılmış olan eğitimin faydalı olacağı düşüncesiyle yetiştiricilere eğitim semineri başlamadan önce ön test ve sonunda ise son test hayvan yetiştiricilerine yönelik 12 soruluk bir anket uygulanarak yapılmıştır. Önceden hazırlanan anket formlarında:

“Sürü sağlığı ile ilgili yeterli bilgiye sahibim, Sağım hijyeni ile ilgili yeterli bilgiye sahibim.” vb. gibi anket soruları yer almıştır.

Anket formunda derecelendirme ölçeği olarak 3 görüş ve değerlendirme ifadesi kullanılmıştır. Bunlar; evet, kısmen ve hayır şeklindedir

Verilen cevapların eğitim seminer öncesi ve sonrasında bağlı olarak değişip değişmediğini belirlemek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır Onder (2018).

Çorum merkez olmak üzere toplamda 4 ayrı ilçede katılımcılara sunulan eğitim öncesi yapılan ön test ve eğitim sonrası uygulanan son test sonuçları da aşağıda verilmiştir.

1. grup: Alaca=22 yetiştiriciye
2. grup: Çorum=36 yetiştiriciye
3. grup: Sungurlu=18 yetiştiriciye
4. grup: Mecitözü=12 yetiştiriciye

3. Bulgular ve Tartışma

Verilen cevapların seminer öncesi ve sonrasında bağlı olarak değişip değişmediğini belirlemek için Ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır Onder (2018). Buna göre Alaca’da yapılan çalışma için verilen cevapların seminer öncesi ve sonrasında bağlı olarak önemli düzeyde ($P<0.05$) değiştiği belirlenmiş olup, bağımlılığın %11 olduğu belirlenmiştir (Tablo 1). Merkez’de yapılan (Tablo 2) çalışma için verilen cevapların seminer öncesi ve sonrasında bağlı olarak önemli ölçüde ($P<0.01$) değiştiği belirlenmiş olup bağımlılığın %12 olduğu belirlenmiştir. Sungurlu’da yapılan (Tablo 3) çalışma için verilen cevapların seminer öncesi ve sonrasında bağlı olarak önemli ölçüde ($P<0.01$) değiştiği belirlenmiş olup bağımlılığın %16 olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1. Alaca ilçesi anket sonuçları

	Evet	Kısmen	Hayır
Önce	(n=128) %48.48	(n=111) %42.05	(n=25) %9.47
Sonra	(n=152) %57.58	(n=99) %37.50	(n=13) %4.92

Tablo 2. Merkez Çorum anket sonuçları

	Evet	Kısmen	Hayır
Önce	(n=218) %50.46	(n=153) %35.42	(n=61) %14.12
Sonra	(n=256) %59.26	(n=145) %33.56	(n=31) %7.18

Tablo 3. Sungurlu ilçesi anket sonuçları

	Evet	Kısmen	Hayır
Önce	(n=114) %52.78	(n=72) %33.33	(n=30) %13.89
Sonra	(n=133) %61.57	(n=73) %33.79	(n=10) %4.63

Mecitözü’nde yapılan çalışma için verilen cevapların seminer öncesi ve sonrasında bağlı olarak önemli ölçüde ($P<0.01$) değiştiği belirlenmiş olup bağımlılığın %27 olduğu belirlenmiştir. (Tablo 4). Sonuçlar değerlendirildiğinde yapılan seminerlerin sorulara verilen cevapları evet yönünde değiştirdiği anlaşılmaktadır. Cevapların olumlu yönde en başarılı değiştiği ilçenin

Mecitözü olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4. Mecitözü ilçesi anket sonuçları

	Evet	Kısmen	Hayır
Önce	(n=65) %45.14	(n=53) %36.81	(n=26) %18.06
Sonra	(n=98) %68.06	(n=41) %28.47	(n=5) %3.47

Araştırmada, sağım öncesi ve sonrası meme temizliği ile mastitis kontrolü yapılmasındaki oranlar (%79) olarak belirlenmiştir. Sağım öncesi meme temizliği yapan işletmelerin oranı Ankara ve Aksaray'da sırasıyla %98.4 ve %96.5'dir (Tatar 2007). Kahramanmaraş'ta işletmelerde sağım öncesinde meme temizliği (%78) ve mastitis kontrolü (%30) yapılmaktadır (Kaygısız ve ark., 2008). Burdur'da ise sadece %1.3 oranında mastitis kontrolü yapılmaktadır (Elmaz ve ark., 2010). Araştırma sonucunda, meme temizliği ile mastitis kontrolü yapılmasında işletmelerde sorun olduğunu göstermektedir. Sağım öncesi meme temizliği uygulamasında Ankara ve Aksaray'dan düşük, Kahramanmaraş'tan yüksek bir oran olduğu tespit edilmiştir.

Ece (2008), Şanlıurfa'daki organik tarım işletmelerinin değerlendirdiği ve karşılaşılan problemlerin belirlendiği çalışmada, mevcut problemler için tavsiyeler ortaya koymuştur. ile yardımcı olunmaya çalışılmıştır. Şanlıurfa'da organik tarım alanında faaliyet gösteren işletmelerin bilgi eksikliği tespit edilmiştir. Bu yüzden işletmede çalışan tüm kişilerin üniversite, diğer kurum veya kuruluşların desteği alınarak seminer, sempozyum vb. programlar düzenlenerek eğitimler verilmesi gerektiği açıklar.

Kara (2007) çalışmada şirketler tüketici tercihleri neticesinde organik ürün hakkında neler yapılabileceği konusunda tüketicilerin gerekli bilgiler ışığında aydınlatılması gerektiğini bildirmektedir. Anket çalışmasındaki sonuçlar Ece (2008) ve Kara (2007) 'nın yaptığı sonuçlardaki gibi önemli olduğu görülmüştür.

Uzmay ve Özden (2016) tarafından süt sektörünün bütün paydaşlarına yönelik gerçekleştirdikleri araştırmada katılımcıların % 58.5'i uygulanan politikaların etkin olmadığını, %7'si ise hiç etkin olmadığını belirtmişlerdir. Literatürdeki eğitim seminerleri ile ilgili araştırmalar dikkate alındığında eğitimin ve yetiştiricilerin bilinçlendirilmesinin önemli olduğunu ve hayvan yetiştiricilerinin verimliliğini artırıcı etkisinin olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada ise yapılan anket sonuçları değerlendirildiğinde eğitim seminerinin başarılı olduğu görülmüştür. Bu şekilde uygulanan eğitim amaçlı

seminerlerin daha fazla uygulanması yönünde çalışmalar yapılmalıdır. Ülke genelinde de bu gibi eğitim faaliyetlerinin bütün paydaşların bir araya getirilerek yapılmasının daha etkili olacağı (ekonomik, hayvan sağlığı açısından, çalışma koşulları, yeniliklerin tanıtılması) konusunda kısa süreli değil uzun vadeli hayvancılık planlarının yapılmasına fırsat vereceği düşünülmektedir. Sonuç olarak, hayvancılık işletmelerin temel amacı olan karlılık, eğitim seminerleri ile desteklenerek verimlerinin artması gerçekleşebilecektir.

Çıkar İlişkisi

Yazar bu çalışmada hiçbir çıkar ilişkisi olmadığını beyan etmektedirler.

Kaynaklar

- Anonim 2013. Konya-Karaman bölgesi 2014-2023 bölge planı, teknik komite raporları 7, tarım teknik komitesi, hayvansal üretim alt çalışma grubu nihai raporu, <http://www.mevka.org.tr/>, Mevlana Kalkınma Ajansı (erişim tarihi: 19.11.2018).
- Bakır G, Han F. 2014. Yalova ilindeki süt sığırcılığı işletmelerinin yapısal özelliklerini etkileyen faktörler: Yetiştirme faaliyetlerinin belirlenmesi. TÛTAD, 1: 63-67.
- Baş T. 2010. Anket, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Ece S. 2008. Organik Tarım işletmelerinde pazarlama sorunlarına yönelik Şanlıurfa ilinde bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa.
- Elmaz Ö, Saatçı M, Özçelik Metin M, Sipahi C. 2010. Burdur ili süt sığırcılığı ve özellikleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi BAP yayınları, Burdur, Türkiye, pp: 15-57.
- Kara A. 2007. Organik ürünlerin pazarlanmasında tüketicilerin tutumlarının ve tercihlerinin değerlendirilmesine yönelik bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Kaygısız A, Tümer R, Orhan H, Vanlı Y. 2008. Kahramanmaraş bölgesi süt sığırcılığı işletmelerinin yapısal özellikleri: 1. yetiştirme uygulamaları. SDE Zir Fak Derg, 3: 23-31.
- Onder H. 2018. Nonparametric statistical methods used in biological experiments, BSJ Eng Sci, 1(1): 1-6.
- Şeker İ, Tasalı H, Güler H. 2012. Muş ilinde sığır yetiştiriciliği yapılan işletmelerin yapısal özellikleri. Fırat Üniv Sağ Bil Vet Dergi, 26: 9-16.
- Tatar AM, 2007. Ankara ve Aksaray damızlık sığır yetiştiricileri il birliklerine üye süt sığırcılığı işletmelerinin yapısı ve sorunları. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye, pp: 25-65.
- URL 1: <https://corum.tkd.gov.tr/Tedbirler.aspx> (erişim tarihi:20.04.2019).
- URL 2: <https://corum.tkd.gov.tr/Duyuru.aspx?Id=19104> (erişim tarihi: 20.04.2019).
- Uzmay A, Ozden F. 2016. A Study on the factors affecting the dairy policy opinions of the 2013 Turkey national dairy summit participants. Journal of Agricultural Science and Technology, 18(5): 1163-1172.